

Ibolya Dončec Merkli – Elizabeta Emberšič Škaper
(Sombotel, Madžarska)

SLOVENSKA HIŠNA IMENA NA GORNJEM SENIKU
IN V ŠTEVANOVCIH

Abstract: In the paper the authors examine and analyse the so called house names in two villages Felsőszölnök and Apátistvánfalva. In the villages of the Porabje district all the houses or families have the house names of their own. The house names are inherited, and it is so, even in the case when a family dies out: the next owners inherit the house name even if they are not related to the former ones. In our days, when there are lots of house owners-strangers the house names survive and help first of all in the orientation in these villages. The study gives an account of the house names in the two villages of the Porabje district in synchronic groups.

Keywords: house names, house names in Felsőszölnök and Apátistvánfalva, dialectology, etymology

Uvod

V prispevku so predstavljena hišna imena v dveh porabskih vaseh, na Gornjem Seniku in v Števanovcih. Največja porabska vas Gornji Senik ima okrog petsto prebivalcev, od tega je še danes 90 odstotkov slovenske narodnosti. Je značilno raztreseno naselje, kjer so se ljudje do 1980. let ukvarjali skoraj izključno s poljedelstvom in živinorejo. Od začetka 1990. let pa se prebivalci (zlasti mlajša generacija) zaposlujejo v industriji v Monoštru, v novejšem času tudi v sosednji Avstriji, v manjšem številu pa si najdejo zaslužek v Sloveniji. Gornji Senik je z Ritkarovci in Dolnjim Senikom pripadal istemu veleposestvu in to je odločilno vplivalo tudi na podobo načina življenja v teh vaseh (Kozar-Mukič 1984: 34).

V drugem večjem porabskem naselju, v Števanovcih, kamor spadajo tudi Otkovci, živi okrog 400 ljudi. Naselje z okoliškimi vasi (Otkovci, Andovci, Verica, Slovenska ves in Sakalovci) je bilo gospodarsko in versko povezano v istem gospostvu in župniji. Način življenja ljudi je v teh vaseh bil podoben kot na Gornjem Seniku. Za okolico je značilno množično izseljevanje v Monošter in druge predele Madžarske ali v tujino (Kozar-Mukič 1984: 35).

Slovenska hišna imena v Porabju so zbrana in objavljena v zborniku *Etnologija Slovencev na Madžarskem 2.* iz leta 1999. V tej izdaji so hišna imena podana za vsako porabsko vas posebej po abecednem redu, zbiratelji in zapisovalci so bili domačini. Po zbranem gradivu sklepava, da za zbiranje niso imeli poenotenih kriterijev, tako sva se v prispevku odločili za predstavitev hišnih imen v množinski obliki in le z enkratnim navajanjem vsakega poimenovanja.

Zbrani podatki v zborniku so nama služili kot izhodišče za predstavitev, poleg tega pa sva še na terenu sami preverili, ali navedena imena res obstajajo in v taki obliki, kot so zapisana. Raziskovali sva tudi izvor in pomen teh imen, pri razlagi in pojasnjevanju pa so nama bili v pomoč tudi prebivalci omenjenih vasi. S terenskim delom se je pokazalo, da so najboljši informatorji starejši domačini, mlajša generacija večinoma hišnih imen ne pozna več natančno.

Med domačini preverjana hišna imena predstavljajo osnovni vir našega prispevka, pregledali sva namreč tudi matične knjige, katastrske mape in topografske načrte za Gornji Senik in Števanovce, vendar podatkov o hišnih imenih nisva zasledili.

1. Splošno o hišnih imenih

Hišna imena glede zgodovinskega izvora sodijo v stare čase podeželskega življenja. Ime hiše se je preneslo na njene stanovalce, tj. na gospodarja in gospodinjo ter njune naslednike. Stanovalci posamezne hiše so imeli poleg svojih osebnih imen še družinski priimek, vendar so bili svojim sovaščanom bolj znani z imenom hiše.

Hišna imena so posebna kategorija vzdevkov, ki so imela zlasti velik pomen na podeželju. Drugače se imenujejo še domača ali vulgarna imena, v starejši slovenski literaturi tudi vzdevek, pritiklej, zdelo, priloženo ime, gerdo ime, ime z zmerjanjem dano (Keber 2002: 61).

Hišna imena so se začela uveljavljati v 12. stoletju, uvajali so jih ljudje sami po dodatnih razlikovalnih značilnostih (npr. po osebnem imenu očeta, redkeje matere; po kakšni telesni ali duševni posebnosti; po živalih ali rastlinah, katerih tipične lastnosti so prenesli na človeka; po poklicu ali dejavnosti, ki so jih opravljali; po kraju in legi domačije; po pokrajini ali kraju, od koder so prišli) (Kotnik-Šipec 2004: 8) in ne oblasti, kot je bilo to pri priimkih.

Priimki so mlajši od hišnih imen in pogosto uradni nasledniki le-teh. Proces nastajanja priimkov je v Evropi trajal več stoletij. Najprej so se pojavili v 9. stoletju v Italiji, na Slovenskem pa v 13. stoletju. V davnih časih so ljudje živeli v majhnih vaseh, priimki niso bili potrebni, zadostovala so imena. Tako so posamezniki imeli le osebna imena, z razvojem in napredkom družbe pa se je pokazala potreba po natančnejšem razločevanju ljudi.

Iz osebnih imen gospodarjev so se izoblikovala mnoga hišna imena, ki se držijo hiš, kmetij, domačij, in sicer ne glede na to, da so se v njih menjavali gospodarji z različnimi priimki. »Kljub upadanju so v kmečkem okolju še danes živa in ohranjajo imena, vzdevke ali priimke nekdanjih gospodarjev ali kažejo še kake druge posebnosti glede naselitve, lokacije, pri nekmečkih hišah tudi (obratno, gostinsko idr.) dejavnost prednikov« (Keber 2002: 61).

Domačini zelo dobro poznajo hišna imena, ki so še v rabi, vendar tonejo v pozabo, predvsem tista, kjer so gospodarji umrli, mlada generacija pa se je odselila.

1.1 Kriteriji za razvrščanje hišnih imen

Kriteriji za razvrščanje hišnih imen so lahko podani po diahronem ali sinhronem načelu. Slovenistka in etnologinja Marija Stanonik v svoji monografiji z naslovom *Hišna imena v Žireh* podaja kriterije Rudolfa Andrejka, ki je svojo snov razvrščal po zgodovinskem načelu.¹

Večina avtorjev, ki se ukvarja z raziskavo hišnih imen upošteva sinhrono načelo sistematiziranja, tako tudi npr. Marija Stanonik svoje gradivo hišnih imen v *Žireh* razvršča po tem načelu. V njeni monografiji so v razdelkih od 1 do 12 imena razvrščena v skupine po skupnih jezikoslovnih, geografskih, socialnih ... značilnostih, vsakič po abecednem vrstnem redu.²

Porabski slavist, Francek Mukič v svoji diplomski nalogi deli hišna imena glede na osnovo iz osebnih imen, priimkov ter glede na socialni položaj družine ali njenih prednikov. Poleg tega pa še navaja naslednje: « Največ pa je takih, ki kažejo na različne poklice, poimenovane z besedami iz nemščine. So tudi slovenske besede, ki se pojavljajo na Gornjem Seniku edino le v teh domačih imenih, sicer jih ljudje ne poznajo in večinoma ne razumejo. Domača imena na Gornjem Seniku nam prav lepo dokazujejo, da so bili nekoč v tem kraju tudi taki poklici, ki jih danes ni: tkalci, lončarji, cehmoštri » (Mukič 1978: 9-12).

2. Hišna imena v dveh porabskih vaseh

Hišna imena so pomemben del kulturnega izročila porabskih Slovencev, saj so še danes močno prisotna med ljudmi, in jih je potrebno prav zaradi pričanja o porabski preteklosti in prednikih zapisati, da jih ne bodo pozabili mladi in njihovi nasledniki, ki jih bodo lahko vsaj prek pisane besede ohranjali in se zavedali bogate kulturne dediščine. Porabje je bilo dolgo časa zapostavljeno, danes se kažejo zametki gospodarskega razvoja te pokrajine, vendar pa se vseeno opaza trend izseljevanja mladih, predvsem izobražencev. V porabskih vaseh se prebivalstvo stara. Z izumrtjem starejše generacije postanejo nekatere

¹ I. Nastajanje rodbinskih imen (1. Patronymica, 2. Mešanje novih priimkov s starimi hišnimi vzdevki, 3. Dvojna pisava priimkov iste rodbine). II. Važnejša rodbinska imena in njihova razširjenost po Selški dolini (1. Staroslovenska imena, 2. Slovenska imena, 3. Nemška imena, 4. Italijanska imena) (Stanonik 2005: 28).

² Tako navaja naslednje skupine: 1. Hišna imena po osebnih imenih (nekdanjih ali sedanjih) lastnikov, 2. Hišna imena iz osebnih imen po raznih besedotvornih vzorcih (v tej skupini so imena v devetih podrazdelkih razvrščena glede na pomanjševalniške pripone ali druge značilne končnice), 3. Hišna imena iz občnih in osebnih imen po skupnih besedotvornih vzorcih (imena so v osmih podrazdelkih razvrščena po priponskih obrazilih), 4. Hišna imena na podlagi ledinskih imen (podskupine so: Vzpetina, Vdolbina, Voda, Vrsta tal, Vrste gozda in drevja, Drugo rastje ali njega deli, Način izkoriščanja tal), 5. Lega ali vrsta bivališča glede na naravne in prometne razmere, 6. Stan in družbeni položaj, 7. Gospodarska dejavnost, 8. Osebnost lastnosti in posebnosti, 9. Hišna imena po živalih, 10. Hišna imena na podlagi krajevnih imen (pri tej skupini navaja tri podskupine, to so V soseščini, Od drugod, Iz tujine), 11. Ženske oblike žirovskih hišnih imen (v tej skupini obravnava gradivo v petih podrazdelkih glede na priponska obrazila oz. končnico), 12. Hišna imena s podstavo ženskih imen in opravil (sem spadajoča imena so izvedena iz ženskih imen, iz ženskih dejavnosti in družbeno pogojena hišna imena v ženski obliki). Nekateri od teh razdelkov so še podrobneje razčlenjeni.

hiše zapuščene, načne jih zob časa in se počasi podirajo. Zato pa se nama je zdelo pomembno, da zbereva in analizirava tista hišna imena, ki so še danes zakoreninjena v teh dveh vaseh.

Za Slovence v okolici Monoštra je značilno, da ima posameznik priimek, ime, hišno ime in vzdevek. »Ljudje v slovenskih naseljih poznajo, imenujemo in ogovarjajo drug drugega po hišnih imenih. Vzdevek se daje osebi po kaki značilnosti in je lahko ljubkovalen, posmehljiv ali žaljiv. Slednji se uporabljajo le v odsotnosti osebe. V vsaki porabski vasi imajo posamezne hiše oz. družine hišno ime. Po poroki se mož in žena še naprej imenujeta vsak po svojem hišnem imenu oz. sčasoma postane prevladujoče hišno ime tistega zakonca, v katerega hiši stanujejo. Otroci podedujejo hišno ime hiše, v kateri doraščajo – tudi v primeru, ko ne gre za očetovo, temveč materino hišo. Če družina izumre, njeno hišno ime lahko podeduje tudi družina, ki z njo ni bila v sorodu« (Kozar 1999: 165).

Zapisana hišna imena so med porabskimi prebivalci še zelo živa, saj jih domačini pri medsebojnem sporazumevanju vsakodnevno uporabljajo in jih dobro poznajo, služijo jim pa tudi za orientacijo v vasi. Najbolj so se ohranila v zavesti starejših vaščanov, poznajo pa jih tudi mlajši in priseljenci. Manj znana pa sta njihov izvor in nastanek.

V najinem prispevku so hišna imena za lažjo predstavitev razporejena v skupine glede na njihov izvor, zbrano gradivo sva zapisali v poknjženi obliki, temu sledi z znanstveno dialektološko transkripcijo zapisano in onaglašeno narečno ime v osnovni slovarski obliki. Nato sledijo ime, vzdevek, priimek ali poklic, iz katerega naj bi ime izhajalo. Pri nekaterih hišnih imenih je podana razlaga manj znanih besed in pojasnilo o nastanku imena. Zbrana imena so v večini slovanskega izvora, nekaj je tudi germanizmov in madžarizmov. Pri posameznih skupinah zapisujeva primere tako za Gornji Senik kot Števanovce in je v oklepaju zaznamovano, od kod izvira določeno hišno ime. Na koncu prispevka navajava zbrana in obdelana hišna imena v obeh porabskih vaseh.

Pri razlagi besed so nama bili v pomoč Bezlajev Etimološki slovar slovenskega jezika, Snojev Slovenski etimološki slovar, Pleteršnikov slovar, Mukičev Porabsko-knjižnoslovensko-madžarski slovar, Novakov Slovar beltinskega prekmurskega govora in Slovar slovenskega knjižnega jezika.

2.1 Sistematiziranje hišnih imen

V članku sva se odločili za sinhrono načelo sistematiziranja. Zanimalo naju je predvsem to, kako se določeno hišno ime narečno izgovarja, kakšen je njegov pomen in od kod izvira. Pri analizi hišnih imen na Gornjem Seniku in v Števanovcih sva se odločili za razvrstitev gradiva v šest glavnih skupin, to so: 1. Hišna imena iz osebnih imen nekdanjih lastnikov; 2. Hišna imena iz poimenovanj poklicev in drugih dejavnosti; 3. Hišna imena s topografsko označitvijo kraja; 4. Hišna imena v zvezi z narodnostmi, znamenitimi ljudmi; 5. Hišna imena iz vzdevkov, ki so jim jih izmislili sokrajani; 6. Hišna imena, ki so povezana s priimki prednikov ali prejšnjih lastnikov. Med zbranim

gradivom najdemo tudi posamezne primere, ki so nastali npr. po rastlinah (*Ajdani/'A:jdane*), po živalih (*Zvejrini/'Z've:ireṇe*, *Vukini/'Vu:keṇe*, *Vučtjini:'Vu:čt'eṇe*), po kakovosti sveta v bližnji okolici domačije (*Trnjašni/'Thñašne*, *Trnjarini/'Th'ña:reṇe*) po prostorih domačije in drugih objektov (*Pincatjini/'Pincat'eṇe*, *Klejtini/'K'le:iteṇe*, *Poštojski/'Poštojske*).

2.1.1 Hišna imena iz osebnih imen nekdanjih lastnikov

Andrini: 'A:ndreṇe; ime je izpeljano iz osebnega imena Andrej, v hišnem imenu se je ohranila le osnova imena.

Djančkini: 'D'a:nčkene; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena 'D'a:nče (Djanči), slovenska knjižna vzporednica je Janez, madž. János /Gornji Senik/.

Djujzlini: 'D'ujzleṇe; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena 'D'ujzle (Djujzli/Lujzek), madž. Alajos /Gornji Senik/.

Djuritjini: 'D'urat'eṇe; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena 'D'urek (Djurek), knjižna vzporednica je Jurij, madž. György /Števanovci/.

Djürini: 'D'üreṇe; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena 'D'üra (Djüra), madž. György /Gornji Senik/.

Ernösovi: 'Ernösove; ime je izpeljano iz madžarskega osebnega imena Ernő /Gornji Senik/.

Fordjanini: For'd'a:neṇe; ime je izpeljano iz narečnega imena For'd'a:n (Fordjan), knjižna vzporednica je Florijan, madž. Flórián /Števanovci/.

Gášparni: 'Gášparne; ime je izpeljano iz madžarskega osebnega imena Gáspár /Gornji Senik/.

Ivanski: 'I:vanske; ime je izpeljano iz osebnega imena Ivan /Gornji Senik/.

Kodlini: 'Kodleṇe; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena 'Kädle (Kadli), knjižna vzporednica je Karel, madž. Károly /Gornji Senik/.

Lajošni: 'Lájošne; ime je izpeljano iz madžarskega osebnega imena Lajos /Gornji Senik/.

Lujzatjini: 'Lujzat'eṇe; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena 'Lujzek (Lujzek), madž. Alajos/Lajos /Števanovci/.

Markini: 'Márkeṇe; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena 'Márko (Marko), knjižna vzporednica je Marko, madž. Márkó /Gornji Senik/.

Maucekini: 'Mo:ucekeṇe; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena 'Mo:ucek (Maucek), knjižna vzporednica je Matjaž, madž. Mátyás /Gornji Senik/.

Miklaušini: Mək'lo:ušene; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena Mək'lo:uš (Miklauš), knjižna vzporednica je Miklavž, madž. Miklós /Gornji Senik/.

Nejskini: 'Ne:iskeṇe; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena 'Ne:iska (Nejska/ Agneška), madž. Ágnes /Gornji Senik/.

Paulini: 'Po:uleṇe; ime je izpeljano iz madžarskega osebnega imena Pál /Gornji Senik/.

Petarni: 'Petarne; ime je izpeljano iz osebnega imena Peter /Gornji Senik/.

Petarni: 'Pɛtarɛ; ime je izpeljano iz osebnega imena Peter /Števanovci/.
Petrini: 'Pɛtrɛɛ; ime je izpeljano iz osebnega imena Peter /Števanovci/.
Šandorstji: 'Ša:ndorst'ɛ; ime je izpeljano iz madžarskega osebnega imena Sándor /Števanovci/.
Štavanekini: Šta'va:nekɛɛ; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena Š'tevan (Števan), knjižna vzporednica je Štefan /Gornji Senik/.
Števani: 'Štɛvɛɛ; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena Š'tevan (Števan) knjižna vzporednica je Štefan /Gornji Senik/.
Tonikini: 'Tonɛkɛɛ; ime je izpeljano iz narečnega osebnega imena 'Tonɛka (Tonika), madž. Antónia /Gornji Senik/.
Žužini: 'Žužɛɛ; ime je izpeljano iz madžarskega osebnega imena Zsuzsa /Števanovci/.

2.1.2 Hišna imena iz poimenovanj poklicev in drugih dejavnosti

Bikašni: 'Bikašɛ; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'bikaš (bikaš), knjižna vzporednica je osemenjevalec, madž. inszeminátor /Gornji Senik/.
Čemeštarni: Če'meštarnɛ; ime je izpeljano iz madžarskega izraza céhmester /Gornji Senik/.
Djagarski: 'D'a:garsɛ; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'd'a:gar (djagar), lov. žag. vzporednica je jager, knjižno lovec, madž. vadász /Gornji Senik/.
Djamarni: 'D'a:marnɛ; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'd'a:mar (dजार), knjižna vzporednica je jamar, madž. sírásó /Gornji Senik/.
Enaštji: 'E:našt'ɛ; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'ɛnaš (enaš), knjižna vzporednica je vajenec, madž. inas /Števanovci /.
Ferbarovi: 'Fɛrbarovɛ; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'fɛrbar (ferbar), knjižna vzporednica je sodar, madž. kádár /Gornji Senik/.
Fiškališni: Fiš'ka:lɛšɛ; ime je izpeljano iz narečnega izraza feš'ka:lɛš (fiškališ), knjižna vzporednica je odvetnik, madž. ügyvéd, fiskális (iz lat.) /Števanovci/.
Incekovi: 'T:ncekovɛ; ime je izpeljano iz madžarskega izraza vincellér /Gornji Senik/.
Kalcini: 'Ka:lɛɛ; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'ka:lɛc (kalec), knjižna vzporednica je tkalec /Gornji Senik/.
Kalcini: 'Ka:lɛɛ; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'ka:lɛc (kalec), knjižna vzporednica je tkalec / Števanovci /.
Kovačini: Ko'va:čɛɛ; ime je izpeljano iz apelativa kovač /Gornji Senik/.
Kovačini: Ko'va:čɛɛ; ime je izpeljano iz apelativa kovač /Števanovci /.
Kolarini: Ko'la:rɛɛ; ime je izpeljano iz apelativa kolar /Gornji Senik/.
Kolarstji: Ko'la:rst'ɛ; ime je izpeljano iz apelativa kolar /Števanovci /.
Kmetini: K'mɛtɛɛ; ime je izpeljano iz apelativa kmet /Gornji Senik/.
Kmetini: K'mɛtɛɛ; ime je izpeljano iz apelativa kmet /Števanovci/.
Ločarini: Lo'ča:rɛɛ; ime je izpeljano iz narečnega izraza lo'ča:r (ločar), knjižna vzporednica je lončar /Gornji Senik/.

Masarini: Ma'sa:reņe; ime je izpeljano iz narečnega izraza ma'sa:r (masar), knjižna vzporednica je mesar /Gornji Senik/.

Mlinarni: M'li:inarne; ime je izpeljano iz apelativa mlinar /Števanovci/.

Mlinarski: M'li:narske; ime je izpeljano iz apelativa mlinar /Gornji Senik/.

Ofčarski: Ofča:rske; ime je izpeljano iz narečnega izraza ofča:r (ofčar), knjižna vzporednica je ovčar /Gornji Senik/.

Pekoski: Pėkoske; ime je izpeljano iz apelativa pek /Gornji Senik/

Pintarni: 'Pi:ntarne; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'pi:ntar (pintar), knjižna vzporednica je sodar, madž. kádár /Gornji Senik/.

Sabauski: Sa'bo:uske; ime je izpeljano iz narečnega izraza sa'bo:u (sabau), knjižna vzporednica je krojač, madž. szabó /Gornji Senik/.

Šaustarni: 'Šo:uštarnė; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'šo:uštar (šauštar), knjižna vzporednica je čevljar, madž. cipész /Gornji Senik/.

Šaustarni: 'Šo:uštarnė; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'šo:uštar (šauštar), knjižna vzporednica je čevljar, madž. cipész /Števanovci/.

Tišlarski: 'Ti:šlarske; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'tišlar (tišlar), knjižna vzporednica je mizar, madž. asztalos /Gornji Senik/.

Zidarini: Zi'da:reņe; ime je izpeljano iz apelativa zidar /Števanovci/.

Zvonarski: Zvo'na:rske; ime je izpeljano iz apelativa zvonar /Gornji Senik/.

2.1.3 Hišna imena s topografsko označitvijo kraja

Brgancini: Br'gāncene; poimenovanje je izpeljano iz narečnega izraza b're:ik (brejk) /Števanovci/.

Bükašni: 'Bükašne; poimenovanje je izpeljano iz narečnega topografskega izraza 'Bükoñal/'Bükašna g'rāba (Bükonja/Bükašna Graba) /Gornji Senik/.

Divicini: De'vi:cene; poimenovanje je izpeljano iz narečnega topografskega izraza Da'vi:cene g'rāba (Davicina graba) /Gornji Senik/.

Dolejnjeni: Do'le:iñene; poimenovanje je izpeljano iz narečnega izraza 'dole (doli) /Števanovci/.

Grabarni: G'rābarne; poimenovanje je izpeljano iz narečnega izraza g'rāba (graba) /Števanovci/.

Grabini: G'rābene; poimenovanje je izpeljano iz narečnega izraza g'rāba (graba) /Gornji Senik/.

Gubiči: 'Gubeče; poimenovanje je izpeljano iz narečnega topografskega izraza 'Gubeč 'mājor (Gubič major) /Gornji Senik/.

Gubini: 'Gubene; poimenovanje je izpeljano iz narečnega topografskega izraza 'Gubeñ 'do:u (Gubin dau) /Gornji Senik/.

Kautnarski: 'Ko:utnarske; poimenovanje je izpeljano iz narečnega izraza 'ko:ut (kaut) /Gornji Senik/.

Kularni: 'Kularne; poimenovanje je izpeljano iz narečnega topografskega izraza 'Kularna g'rāba (Kularna graba) /Gornji Senik/.

Onzini: 'Onzene; poimenovanje je izpeljano iz narečnega topografskega izraza 'Onzeñ v'rejek (Onzin v'rejek) /Gornji Senik/.

Sejčarni: *Sej'ča:rne*; poimenovanje je izpeljano iz narečnega izraza 'seča (seča) /Števanovci/.

Šumistji: *'Šumišt'e*; poimenovanje je izpeljano iz narečnega izraza 'šuma (šuma), knjižna vzporednica je gozd /Števanovci/.

Vankini: *'Va:nken*; poimenovanje je izpeljano iz narečnega topografskega izraza 'Va:nken b're:ik (Vankin brejk) /Gornji Senik/.

2. 1.4 Hišna imena v zvezi z narodnostmi, znamenitimi ljudmi

Grofoski: *G'rofoske*; ime je izpeljano iz slovenskega izraza grof /Gornji Senik/.

Madjarni: *'Måd'arne*; ime je izpeljano iz madžarskega izraza magyar /Števanovci/.

Rovatini: *Ro'va:tene*; ime je izpeljano iz narečnega izraza Ro'va:t (Rovat), knjižna vzporednica je Hrvat /Gornji Senik/.

Talanini: *Ta'la:ne*; ime je izpeljano iz narečnega izraza Ta'la:n (Talan), knjižna vzporednica je Italijan /Gornji Senik/.

Totostji: *'Totost'e*; ime je izpeljano iz madžarskega izraza Tót. /Števanovci/.

Turekini: *'Turekene*; ime je izpeljano iz slovenskega izraza Turek /Gornji Senik/.

Žipanini: *Že'pāne*; ime je izpeljano iz narečnega izraza 'žipan (žipan), knjižna vzporednica je župan /Gornji Senik/.

2.1.5 Hišna imena iz vzdevkov, ki so jim jih izmislili sokrajani

Klencini: *K'lencene*; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza k'lēn (klen); »P'rednik je 'biu 'du:gi 'kāk k'lēn. – Prednik je bil visok kot klin.« /Gornji Senik/.

Švorcini: *Š'vorcene*; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza š'vorc (švorc); »Čarne 'biu 'kāk š'vorc. – Bil je črn kot kos.« /Gornji Senik/.

Tučkini: *'Tučkene*; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza 'tuček (tuček), knjižna vzporednica je storž, madž. torzsa

Upkašni: *'Upkašne*; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza 'upek (upek); »Smar'di: 'kāk 'upek. – Smrdi kot upkač.« /Gornji Senik/.

Vukini: *'Vu:kene*; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza 'vu:k (vuk); »Lāčen 'kāk 'vu:k. – Bil je lačen kot volk.« /Gornji Senik/.

Čubini: *'Čubene*; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza 'čobe (čobe); »Vērtēna je 'me:ila 'velke 'čobe. – Gospodinja je imela velika usta.« /Števanovci/.

Lošini: *'Lošene*; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza 'loške (loški), knjižna vzporednica je divji /Števanovci/.

Ōcini: *'Ōcene*; poimenovanje je nastalo iz madžarskega vzdevka ōcsi /Števanovci/.

Pōknjasti: *'Pō:iknast'e*; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza 'pō:ikna (pōjknja), knjižna vzporednica je pika /Števanovci/.

Pufarni: 'Pufarņe; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza 'pufarne (pufarni) knjižna vzporednica je debeljak, madž. pufók, kövér /Števanovci/.

Šatjini: 'Šāt'eņe; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza 'šatña (šatnja), knjižna vzporednica je čarovnija, vraža /Števanovci/.

Šebarstji: 'Šebarst'e; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza 'šebar (šebar), knjižna vzporednica je škorenj /Števanovci/.

Štojini: 'Š'tot'eņe; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza š'tok (štok), »P'řednik je 'biu 'visek 'kák š'tok. – Prednik je bil visok kot nadstropje.« /Števanovci/.

Vučtjini: 'Vu:čt'eņe; poimenovanje je nastalo iz narečnega izraza 'vu:k (vuk), knjižna vzporednica je volk /Števanovci/.

2.1.6 Hišna imena, ki so povezana s priimki prednikov ali prejšnjih lastnikov

Kljub temu da so priimki mlajšega izvora kot hišna imena, sva tudi to skupino navedli, saj je še danes ohranjeno staro poimenovanje domačije, čeprav že v hiši stanujejo lastniki z drugim priimkom.

Bazekini: 'Ba'zək'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Bajzek /Gornji Senik/.

Bedekni: 'Bėdek'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Bédek /Gornji Senik/.

Bedini: 'Bėdeņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Bedi /Števanovci/.

Čukini: 'Čuk'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Csuk /Gornji Senik/.

Dravcini: 'D'ra:fc'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Drávecz /Gornji Senik/.

Fickini: 'Fick'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Fickó /Gornji Senik/.

Fistarni: 'Fistar'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Fiszter /Gornji Senik/.

Kolmani: 'Kolman'e; iz hišnega imena je izpeljan priimek Kalamár /Gornji Senik/.

Kondarni: 'Kondar'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Kondor /Števanovci/.

Kölesni: 'Köleš'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Köles /Gornji Senik/.

Krajcarni: 'K'rájcar'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Krajczár /Gornji Senik/.

Lazarni: 'La:zar'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Lázár /Gornji Senik/.

Nematni: 'Nėmat'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Németh /Gornji Senik/.

Pintarni: 'Pintar'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Pintér /Števanovci/.

Praudarni: 'P'ro:udar'eņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Proder /Gornji Senik/.

Šafarcini: 'Ša:farçeņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Sáfár /Števanovci/.

Törkini: 'Törkeņe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Törk /Gornji Senik/.

Zavcini: 'Za:fcęe; iz hišnega imena je izpeljan priimek Závecz /Gornji Senik/.

3. Povzetek

Stara hišna imena so del žive kulturne dediščine, saj so ponavadi odraz zgodovine določenega kraja, z njimi se ohranja narečni govor ter nenazadnje tudi ponos in pripadnost ljudi določenemu kraju. Imena sočasno z opuščanjem kmetij in podiranjem starih ter z gradnjo novih stavb počasi zamirajo in izginjajo v pozabo, zato je skrajni čas, da jih ohranimo zdaj, ko so še živa, in jih predamo našim potomcem. S pomočjo hišnih imen lahko izvemo nekatere značilnosti kraja, saj so ključnega pomena za ohranjanje pokrajinskih in kulturnih značilnosti.

Pri obravnavi hišnih imen na Gornjem Seniku in v Števanovcih sva se odločili za razvrstitev gradiva v šest glavnih skupin. To so hišna imena iz osebnih imen, iz poimenovanj poklicev in drugih dejavnosti, imena s topografsko označitvijo kraja in v zvezi z narodnostmi, znamenitimi ljudmi, iz vzdevkov, ki so jim jih izmislili sokrajani ter hišna imena, ki so povezana s priimki prednikov ali prejšnjih lastnikov.

V prispevku predstavljena imena so večinoma izvorno slovensko narečna, nekatera poimenovanja pa so prevzeta iz stičnih jezikov (madžarščine in nemščine) v časovno različnih jezikovnozgodovinskih obdobjih. Danes jih dobro poznajo govorci najstarejše in srednje generacije, slabše pa govorci mlajše generacije.

4. Seznam hišnih imen v dveh porabskih vaseh

Hišna imena navajava po abecednem redu, zapisana so z znanstveno dialektološko transkripcijo in onaglašena. Pri tem nama je kot izhodišče služilo gradivo, zbrano v *Etnologiji Slovencev na Madžarskem 2*, vendar sva v obravnavanih vaseh zbrana hišna imena preverili in poenotili, vsako navajava le enkrat v množinski obliki.

4.1 Hišna imena na Gornjem Seniku

'A:ndreņe, 'A:nškęe, 'Båkęe, Ba'lâškęe, Ba'zęeņe, 'Ba:balne, 'Będekęe, 'Benarskęe, 'Bikašņe, 'Bosleņe, 'Burskęe, 'Bukašņe, 'Cifroskęe, Čę'gütęe, 'Ča:rdašņe, 'Ča:treņe, Čę'meštarne, 'Čukęe, De'vi:çęe, 'Donkarņe, 'Dorečńekove, 'Doreņe, D'ra:fcęe, D're:inęe, 'D'o:ukleņe, 'D'a:garskęe, 'D'a:marnęe, 'D'a:nčkęe, 'D'ęčkęe, 'D'ujzleņe, 'D'üreņe, 'Ernösove, 'Ferbarove, 'Fickęe, 'Filaksove, 'Fincęe, 'Fistarne, 'Forgošņe, 'Gâšparņe, 'Gergleņe, G'lo:uzarne, G'râbašņe, G'râbeņe, G'ra:jkarņe, G'rofoskęe, 'Gubečęe, 'Gubeņe, 'I:ncekove, 'I:vanskęe, 'Ko:ucęe, 'Ko:utnarskęe, 'Ka:lçęe, K'le:iteņe, K'lencęe, K'lübarņe, 'Kodleņe, 'Kolmanęe, Ko'la:reņe, Ko'va:çęe, 'Kölešņe,

K'metene, K'râjcarne, 'Kujсарne, 'Kularne, 'Kutene, 'Kûžarne, 'Lâjošne, 'La:zarne, 'La:zarske, 'Le'cûvene, 'Lenkene, 'Lo'ča:rene, 'Lonkene, 'Lujzke, 'Mâgašne, 'Ma:lekenе, 'Ma'sa:rene, 'Mo:ucekene, 'Mârkene, 'Mar'činkene, 'Ma:nkošne, 'Me'jo:ukene, 'Me'jo:ukecene, 'Me'k'lo:ušene, 'M'li:narske, 'Nejskene, 'Nematne, 'Nu:sarske, 'Of'ča:rske, 'Onzene, 'Pâlkenе, 'Pan'curašne, 'Po:ulene, 'Po:ušarne, 'Petarne, 'Pe'kene, 'Pe'koske, 'Pi:ntarne, 'Poštojske, 'Pro:udarne, 'Pra:jzene, 'Pûlcene, 'Ro:udašne, 'Ro'va:tene, 'Rugolske, 'Sa'bo:ulene, 'Sa'bo:uske, 'So:ucarne, 'S'kinene, 'Sulcarne, 'Šâfarne, 'Šalak'na:kene, 'Šo:uštarne, 'Ša:loske, 'Šerene, 'Še'ničene, 'Ška'pe:irene, 'Š'porane, 'Šta'va:nekenе, 'Š'tevane, 'Š'te:ifarne, 'Š'vorcene, 'Ta'la:nenе, 'Tinêkove, 'Tišlarske, 'Tonêkene, 'Tošene, 'Törkene, 'Törökove, 'Trnašne, 'Tučkene, 'Turekene, 'Upkašne, 'Va:ncarne, 'Va:nkene, 'Vu:kene, 'Za:fcene, 'Z'nückene, 'Zvo'na:rske, 'Ze'pânenе, 'Ž'nindarne, 'Žužkene.

4.2 Hišna imena v Števanovcih

'A:jdanе, 'Ba:karst'e, 'Be'dene, 'Be:ibarst'e, 'Bödrašt'e, 'Br'gâncene, 'B'rožene, 'Čubene, 'D'urat'ene, 'D'ürcene, 'Do'le:iñene, 'Dorene, 'E:našt'e, 'Fa're:inšcene, 'Feš'ka:lešne, 'For'd'a:nenе, 'G'râbarne, 'Ka:lcene, 'K'metene, 'Ko'la:rst'e, 'Ko'metarst'e, 'Kondarne, 'Ko:ucene, 'Ko'va:cene, 'Ko'zo:ulene, 'K'ra:ncene, 'Kurdene, 'Lošene, 'Lujene, 'Lujzat'ene, 'Mâd'arne, 'Ma:teve, 'Me'jâlene, 'Mindašt'e, 'M'li:narne, 'Mondest'e, 'Öcene, 'Petarne, 'Petrene, 'Pincat'ene, 'Pi:ntarne, 'Pö:išt'ene, 'Pö:ikñaste, 'P're:išarne, 'P'rolene, 'Pufarne, 'Ruobanene, 'Röfcene, 'Ruglast'e, 'Rumene, 'Sat'ka:rene, 'Se:ičarne, 'So'dö:it'ene, 'Totost'e, 'T'rârcene, 'Tr'na:rene, 'Vu:čt'ene, 'Ša:farcene, 'Ša:lost'e, 'Ša:ndorst'e, 'Šât'ene, 'Šebarst'e, 'Suolene, 'Šo:uštarne, 'Š'porane, 'Š'tot'ene, 'Šumest'e, 'Žužene, 'Ze'da:rene, 'Z've:irene.

Literatura

- Adanič, J. (2009) Ledinska in hišna imena v občini Turnišče. Diplomsko delo.
- Bezlaj, F. (1976, 1982, 1995, 2005) Etimološki slovar slovenskega jezika A–J; K–O; P–S; Š–Ž. Ljubljana, SAZU.
- Keber, J. (2001) Leksikon imen. Celje, Mohorjeva družba.
- Kozar, M. (szerk.) (1999) Etnologija Slovencev na Madžarskem 2. Budapest.
- Kozar-Mukič, M. (1984) Slovensko Porabje. Ljubljana – Szombathely.
- Kotnik-Šipec, M. (2004) Stara hišna imena na Polzeli. Polzela: samozaložba.
- Mukič, F. (1978) Gornjeseniški govor. Diplomsko delo. FF Ljubljana.
- – (2005) Porabsko-knjižnoslovensko-madžarski slovar. Szombathely.
- Novak, F. – Novak, V. (1996) Slovar beltinskega prekmurskega govora. Murska Sobota: Pomurska založba.
- Pleteršnik, M. (1894-95) Slovensko-nemški slovar. Ljubljana.
- Snoj, M. (1997-2003) Slovenski etimološki slovar. Ljubljana, Mladinska knjiga.
- Stanonik, M. (2005) Hišna imena v Žireh. Maribor, Slavistično društvo.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika (elektronska oblika), 1995. Ljubljana, DZS.